

Јулија Алејчанка

ТЕШКО ЈЕ СТАЈАТИ ПОД КИШОМ...

„Може се само позавидети нашим класицима: они су ушли у литературу тада, када је белоруска стварност била готово нетакнута уметничким изразом. До чега би се дотакло њихово перо, све би се одједном претворило, као у миту о краљу Миди, у злато поезије. Истина, тај исти Мида је молио богове да га спасу од ове казне”, писао је Михас Тичина. Можете се сложити или се не са објективношћу ове мисли, али чињеница је да сада, да бисте на адекватан начин изразили себе, морате да створите нешто заиста оригинално, нешто што би мало ко оповргао. Створити тако нешто, да се не понови, да се не изгуби међу онима који пишу „под утицајем Танка”, „под утицајем Барадуљина”, „под утицајем Гинзберга”, „под утицајем Никанае” (ред може да се отегне у бесконачно, у зависности од личног укуса и самоидентификације са одређеним књижевним правцем). Само талентована особа може да постави правила игре, да одлучи шта је боље да се узме из заоставштине, а шта да се изнова створи. Још средином 70-их бугарски писац Г. Цегарев, одговарајући на питање о новој књижевној смени, констатовао је следеће: „Сјајна омладина. Један талентованији од другог. Тако талентовани да понекад не разликујеш једног од другог. Понајмање видиш људе међу њима.” Добро је рекао, сасвим иронично. Ипак, иронија је горка. Безличност, немогућност да се разликују вршни ствараоци је карактеристика наше националне књижевности. И разлог тога може бити, не само мањак талентованих људи, већ и банално низак квалитет комуникације између аутора и читалаца. Ако узмемо у обзир, конкретно, поезију, ту се случај додатно компликује аксиомом да је поезија, пре свега, елитни феномен (иако у случају неких од њених варијетета, ова се дефиниција чини апсурдном). Процент људи који повремено читају дела у стиху, интересују се за нове

тенденције и имају потпуно дефинисане циљеве у овој области, много је нижи него када је реч о прози.

„Која је разлика између савремене белоруске поезије и књижевног процеса уопште? Шта је то позитивно а шта негативно? Шта нам недостаје”, ова и слична питања су била задана младим песницима. Ево шта је одговорио, на пример, Роман Абрамчук: „Нема алтернативе алтернативи. Треба нам више различитих савеза, удружења, покрета, заједница подједнако јаких, да би постојао дијалог, да би се чули различити гласови, мишљења и приступи.” И то се чини прилично прикладним, с обзиром на искуство стварања књижевне заједнице у Белорусији. Испоштовати организаторе као почетнике, пионире; треба истакнути принципијални субјективизам, понекад непријатељски став према неистомишљеницима, тактичке грешке у организационим активностима. На пример, „тутејши” су у 80-им оптуживани за претерано занемаривање традиције, иако су „донели нове жанрове у књижевност, као што су: есеји, обрасци, кратке приче, версети и приповести у стиху, позајмљени облици као што су хаику и танки” (М. Шчур). Друштво слободних писаца 90-их – у потпуној изолацији, са невеликим бројем пријатеља у тренутку када су имали низ организованих активности (покренули су књижевну награду „Глинени Вележ”, као и издавачку делатност – Библиотека часописа *Класје*). „Бум-Бам-Лит.” била је критикована од колега у књижевној радионици само на основу личних естетских идеала. Данашње белоруско „поколење Неџт” (по дефиницији Г. Кисљицине) све више пласира своје радове у интернет простору или покушава да издаје самиздат збирке. „Интернет је пун полупесника. Али, с друге стране, интернет пружа прилику да се, на неки начин, дистрибуира књижевност. Расправљати се о овоме, наравно, може бесконачно. Међутим, ја то видим позитивно. У сваком случају, ако је човек образован, он ће наћи нешто што је вредно, чак и у бесконачној гомили којештарија”, каже млада песникиња Јана Мацјушава. Међутим, и ту постоје нијансе. Једна ствар је имати своју (са ограниченим бројем посетилаца) страницу, а друга – постати члан великог портала. Глобализацијски трендови су, наравно, захватили и књижевни процес, који се активно премешта на интернет. Пример добро организованог пројекта, на сличан начин, дају нам суседне земље. Руски интернет-портал „Новинарска сала” обједињује бројне књижевне часописе – *Нови брег*, *Окшибар*, *Кришени*, *Сирана књижевности*, *Пријатељство народа*, и у великој мери одређује књижевни тренутак. И постоји велики број књига и часописа, који се фокусирају искључиво на поезију: *Арион*, *Иншер-поезија* и *Деца Ра*.

Као још један велики проблем, млади песници истичу неразрађеност објективних критеријума евалуације поетског текста. „Мора се

означавати непотпуна (супротна дубоком дисању) књижевна критика. Не среће се често довољно квалитетан критички материјал”, тврди Аљена Јасек. Уопштено, аналитички текстови о модерној поезији су ретки. Анализа поетског простора често се премешта у област научних и информационо-библиографских монографија, предговора у антологијама, збиркама и др. Треба напоменути и субјективност критичара („редовни” критичари појединих удружења или, једноставно, критичари – песници са веома видљивим властитим претензијама). Сергеј Кавалов је једном изјавио о стваралаштву својих колега: „За једнога је критика разумна потреба за писца на нивоу класика, за другог – на нивоу регионалних подгрупа, за трећег – на нивоу ранијег стваралаштва писца, за четвртог – без икакве потребе.” Било би добро када би се појавила различита објективна критичарска мерила... А, такође, и више непристрасних критичара, спремних да апстрахују. Критичари који се не плаше отворене расправе и чврсто бране своје ставове. Имамо и одличне примере баш таквих плодних „спорова”, од дискусије о првом броју *Пламена*, која је испровоцирала даљу расправу о судбини белоруске поезије (*Совјетска Белорусија*, 3. јануар 1923) до књижевних дискусија на страницама *Књижевности и уметности* и *Јагорчевине*... Последњи је, штавише, представљао тренутну критику младих од стране младих, што је веома корисно, јер „песник добија ветар у леђа, када његов рад нађе своје место у срцима његових вршњака и када му се, као ехо, признање враћа” (Д. Бичељ-Загњетава).

Не можемо да игноришемо ни вечити проблем генерацијског јаза. У већини случајева млади песници су говорили о томе да нису добили много помоћи од старијих. Познато је да је млади не траже увек, а понекад чак и не слушају савете. Чињеница је да се и данас познати писци са неповерењем и сумњама односе према креативном експериментисању нове генерације. И узалуд све. Јер човеку је, на крају крајева, препоручљиво да остане ученик. У супротном, почиње деградација, духовно опустошење. Сада, више него икада, важно је да се обнове славне традиције покровитељства (у најбољем смислу те речи) старијих писаца према младима. Подсетимо се тих дана када су прве књиге или збирке аутори одмах излагали суду савремене критике и били активно разматрани као познати писци. На пример, прва збирка *Снежни сусрети* Јевгеније Јанишчиц, која је објављена годину дана пре него што је ауторка окончала студирање, одмах је добила повратне информације Нила Гиљевича, Дмитрија Бугајева, Ригора Бјарозкина, Анатоља Грачаникова. Наравно, после такве подршке, млада песникиња није успорила креативни ритам и страствено је радила даље (нове збирке су излазиле са завидном правилношћу: 1974, 1978, 1980, 1983, 1988)...

Међутим, морамо да размотримо како и о чему пишу млади. Да ли су они достојни помоћи класика? Не можемо рећи да дела савремених

белоруских песника не потпадају под опште светске трендове. Међутим, постоји једна разлика. Закаснило, из друштвено-историјских разлога, развиће белоруске књижевности, која све време држи „повратни курс”, од нас захтева да разумемо нове правце. Јасно је да ће неке ствари, уграбљене из контекста европске културне парадигме, без претходне припреме, изгледати чудно на белоруском тлу. Међутим, време изискује промену. „Што се сложенијом чини епоха, то је више претензија и термина којима се она покушава утврдити. Могуће је, дакле, да зато постмодерну називају духом и химером”, пише Ана Кисљицина. И заиста, често, без чврстог тла, стваралаштво настало на принципима постмодерне игре, буквално „пуца по шавовима”, а неке слике – су очигледне алузије. Индикативно је у том смислу мишљење још једног испитаника, Аљесја Круткина: „Многи од савремених песника (и доста познатих и успешних, треба напоменути), упавши у вртлог постмодернизма (мада, успут, неки експерти кажу да за осам година улазимо у ново време: пост-постмодерну) бацили су у дубоку јаму ширину полетности и мисли.” Чини се да неки писци прво треба да се упознају са естетиком овог уметничког покрета, па тек онда да нешто сами стварају. Јер, тежи се томе да слична дела испуњавају функције дефинисане постмодернизмом: рехабилитација претходне уметничке традиције, као и реализма, класике, одбацивања шовинизма и нихилизма, оригинална интерпретација класичних естетских вредности, идентификација нових, понекад парадоксалних, стилова, дијалог са међународним уметничким искуством. А понекад можемо да видимо и прилично успешне експерименте. Не губи наду о добром завршетку ни уредница поетског круга „Павиљон” на Филолошком факултету, позната песникиња и научница Ирина Богдановић: „Пре сто година учинили су ’пробој’ традиционалне поетске речи футуристи... Али чак и футуризам је већ прошлост светске књижевности. А креативна потрага, у складу са савременошћу, се наставља... И као што се разноврсном чини наша савременост, тако се неподобним уметничким покушајима чине дела младих песника, која улазе у књижевност...” Да, талас шоуцентричности није могао да обиђе младу генерацију. Међутим, увек присутна иронија, парадокси, шокирање, такође су веома добродошли. А притом пишу крајње субјективно о себи и кроз своју призму. Као да другачије не може бити. Већ од средине двадесетог века, белоруска поезија је постала још интровертнија. То је у реду, јер „таленат – то су слух и вид, сопствени глас и осећања, сопствени ’праг бола’, темперамент, посебности, фантазије, промишљања” (Владимир Гњиламјодов). Међутим, и такозвана „самотност”, такође, не сме бити злоупотребљена. Главна ствар је запамтити да се песма ствара и за читаоца. Претерана компликованост и

досадне слике, тон писма невероватно утичу на достигнуће песника... И спољашњи утицај мора се огледати у огледалу душе, да се осети кроз истински дубоког, неравнодушног творца.

Што се тиче формалних знакова, не можемо се утешити тенденцијом постепеног повећања поетске културе. Данас се могу наћи у белоруској поезији следеће устаљене форме: лимерик, рондо, рубаи, терцина, ритурнел, танага, рондо, танка и друге. Многи пишу комбинованим стилем (визуелна поезија, полидрамија, анаграмска писма, брахикалон, једнолинијски). Јасно је да се посебно обраћа пажња на слободни стих. То је опет тренд у свету. Међутим, напуштањем „секундарне функције” поетског говора, не смемо заборавити да добар слободан стих – није лоша проза, то је оно што се прозом може тешко изрећи. У добром слободном стиху постоје сродни начини уметничког израза, карактеристични само за поезију, као и посебно песничко осећање света. Тек тада се он неће унижавати пред оубичајеном прозиметријом. И, хвала Богу, многи млади песници то танано осећају. Али и они који су писали класично одмерене слоге у стиховима, настоје да обогате поетске строфе на нивоу ритмике, фонике, станце... Колико су ови напори успешни, нека просуде уважени читаоци. И успут да се присетимо стихова из познате песме „На киши” Максима Танка:

Тешко је стајати под кишом
Песнику почетнику,
Када свака кап сече и сече.

Треба да се поставимо са разумевањем према стваралаштву младих, који тек треба да се представе у пуном светлу.

АЉЕС БАДАК (рођен 1966. у Туркију, Љахавицки округ, Брестка област) – белоруски писац, текстописац, публициста и критичар. Аутор десетак књига поезије, бројних критичких чланака и рецензија, као и текстова песама. Добитник награде „Златни апостроф” (2003), награде „Златни Купидон” за најбољу књигу године у категорији „Публицистика” (2008, за књигу „Биљке: Ботаничке студије”), добитник награде СНД „Звезде Заједнице” (заједно са Аљесом Карљукевичем) (2014), добитник Награде Васиља Витке (2015).

Живи у Минску, ради као директор издавачке куће „Уметничка књижевност”.

ГОСТ

Живе на небу од детињства
На викендици ветрова –
Моја сестра муња
И гром, брат мој тужни.
Тамо је хладноћа и празнина,
И у свим крајевима тишина.
И тамне звездане свеће
Тамо сијају по ноћи.
Ујутро се будим
У хладноћи
И опет
Желим да се вратим
Из гостију брже кући.

ТИ СЕ УДАЉАВАШ, ТИ СЕ УДАЉАВАШ...

Ти се удаљаваш, ти се удаљаваш,
Од пољубаца мојим узмичеш,

Од лажи, које нису никоме потребне,
Од кривице властите, неизречене.

Ко смо ми? Странци већ одавно,
Зашто – то нам више није важно.

Толико давно да није битно – од када.
Већ смо једном били такви некада.

Можда, као некад, у сатима вечерњим
Са посла, из гостију, кући не пожурим.

Поново могу мислити о женама другим.

НАВУМ ГАЉПАРОВИЧ (рођен 1948, Полоцк, сада Витепска област) – белоруски новинар и песник. Члан Белоруског савеза новинара (од 1975) и Белоруског савеза књижевника (од 1990). Аутор десетак књига поезије, као и бројних прилога у зборницима. Такође, пише и књижевно-критичке и публицистичке чланке. Почасни грађанин Полоцка, победник републичког конкурса „Најбоље дело 2008. године у области поезије”, награђен медаљом Франциска Скарине.

Живи у Минску, ради као главни директор Дирекције за спољно информисање Белоруског радија (радио-станица „Беларус”).

* * *

У блиским језицима, блискост сродних душа,
Чисти извори јединственог заједништва,
Када је потребно суочити се са невољом
И заједно устати против непријатеља.

Словенских језика вечита дисања
Ватром слатком срца су палила
И такве дивове од људи рађала,
Као што су Пушкин, Мицкијвич, Купала.
Поново негде око Висле или Дњепра,
У Прагу, Софији или у Београду
Пева неко дете на словенском
И на словенском се игра.

Не, ја нисам против других језика,
Али ми је родна реч заувек мила.
И ја сам одан белоруским речима,
Којима ме је Отаџбина причестила.

* * *

Онога, што је прошло кроз године
Одрећи се никада не треба
Као ни вечног хлеба и неба.
Као ни снова својих из младости.
Колико издаја и колико минута,
Који су топлину и саосећање даровали,
Колико цветова из чаробног врта,
Колико светлих, слика прелепих
Пронело се, побегло, прошло!
Шта је било, било је – не жалим.
Сећам се своје мајке младе
И очију пуних драге топлине.
Сећам се одраза љубави бивших,
Сећам се речи веза топлих.
И признања грешака својих,
И својих пријатеља отишлих.
Па, зашто одустати од тога свега.
То је благо, које данас имам
И спасењем јединим се држим
Ван усамљености, туге и беда.

ВИКТОР ГАРДЕЈ (рођен 1946. у Малим Круговичима, Ганцавицки округ, Брестка област) – белоруски песник, прозаиста и преводилац. Аутор петнаестак збирки поезије, прозе и књига за децу. Добитник књижевне награде Ивана Мележа и књижевне награде „Златни Купидон” (2007). Живи у Минску.

* * *

Ја сам се сасвим поверио земљи,
Као листић гранчици својој.
Снаге су ми пољане дале,
Када сам био рад корици сувој.

Да је он суров – часни хлеб,
Доказује нам епоха свака:
Да бисмо срећно живели, на столу треба
Да стоји мирисна векна.

Сећам се: сунашцем детињства
Чинио се хлеб на прозору.
Понекад, из даљина доплива
Тај дивни мирис и сад у зору.

Од давнина, поштује мој народ
Хлеб стечен поштеним радом.
И ја се бринем сваке године:
Да у олуји жито не страда!

* * *

Зима је у шумама обесила мреже
У време јаке фебруарске олује,
И, ево, већ поподневни ветар свежи
Завејао је веселије и нежније.

Идем кроз дрвеће, са тугом бивших дана:
Живот тресе, али ја сам њему рад.
Шумама ми опет обећава олује
Снега нежни и ћуљиви пад.

У равни је све тако бело и чисто,
Да се сија чак и у висини.
Штиглићи на рибизли роне снег искричави,
И скачу снежне грудвице на грани.

Како је у долини дувало, како струјало тамо!
А тама се није распрснула сва.
Јасике се лече у блату
Стопом горком уморнога лоса.

ВИКТОР ШНИП (рођен 1960. у Пугачима, Валожински рејон) – белоруски песник, прозаиста и преводилац. Аутор двадесетак збирки поезије и књига за децу. Добитник награде „Владимир Мајаковски” Савета министара Грузије (1987) за збирку *Гомила светлости*, књижевне награде „Златни Купидон” (2006), Специјалне награде председника Републике Белорусије у области „Уметничка књижевност” (2008) за књигу *Сирела љубави, љубавни крст*.

Живи у Минску, ради као главни уредник издавачке куће „Уметничка књижевност”.

У ВРЕМЕ ДРУГОГ ПОТОПА

Песници вечно иду по свету,
За собом их води усамљени песник Сис.
Они иду кроз тишину и ветар,
Иду, као по путу, по води,
Која је поплавила родне просторе
И опрала храмове, куће и баште.
У њиховим очима огледају се зоре,
Попут рима песама златних.
Сви су умрли, а они су живи.
На њима су, као прљава риза, грехови.
За њима ноћ, као вучица, завија,
Не чују је само мртви и глуви.
Песници вечито траже Бога,
Као што су тражили у животу вина,
Које им је осветљавало пут
У свету, у којем је Поезија једина,
И више тамо ничега нема и неће бити.
И тада, када се невоља претвори у слободу,
Опет ће Бог створити од Песника људе
И опет ће створити од Поезије воду...

* * *

Жена гола, попут папира.
Ја стихове пољупцима пишем.
Очи угашене, да бих на Хомера
Личио и душу оставио,
Да се лелуја на ветру ветрењачом,
Као што ме сунце гаси над земљом,
Где ми недостаје, као ваздуха, вере
У то да ме је Бог створио са тобом,
Да би ти била безгрешна, попут папира,
На којем ће моје руке молитву да пишу
И за тебе, и за сиротог Хомера,
И за моју наивну душу...

АНАТОЉ ЗЕКАУ (рођен 1955, село Потаповка, Будим-Кашаљовски округ, Хомељска област) – белоруски песник и прозаиста. Аутор око двадесет збирки песама, прозе и књига за децу. Добитник књижевне награде „Златни Купидон” (2007, сатира и хумор) и Књижевне награде „Васиљ Витка” (2009).

Живи у Минску.

* * *

Измерио је Бог века мало –
Живот се завршава сув,
И већ ме животни пут
Води на завршетак мој.

Међутим, ја се не бојим смрти –
Нека ми ступи на праг! –
Осим, што се на себе љутим,
Јер много тога урадио нисам.

Данас жалим због тога,
Што се у животу нисам кајао,
Време сам замењивао празнином,
И много важног сам пропустио,

Јер сам, можда, био превише лењ,
Нисам горео у раду до краја,
Што те нисам учинио срећном,
Онолико колико си могла бити.

Иако ме воде на свршетку
Моји животни путеви,
Срећан сам, што свет неће пропасти –
И што ћеш живети на свету ти.

ПОЕЗИЈА

А шта је поезија?

Сечиво.

По њему, као по минама, ходаш
и шапућући „зар заиста?“
„Заиста”, право ћеш да спознаш.

Заиста је поезија – сечиво,
и риме, бацајући на риме,
 кроз шиштаво „зар заиста?“
Она живи заувек за риме?

ВЛАДИМИР СКАРИНКИН (рођен 1939, Витепск) – белоруски песник и преводац. Аутор десетак збирки поезије и прозе за децу и одрасле. На белоруски језик је превео збирку поезије Н. Рубцова *Руског џлами-чак* (1986), М. Винграновског *Украјински прелудијум* (1999), Дантеову поему *Божанствена комедија* (1997), поему Џ. Бајрона *Дон Жуан* и *Дантеово пророчанство* (2004). Добитник Националне награде Италије (1998), Државне награде Белорусије „Јанка Купала” (2000), награде Међународног друштва „Данте” (2001) и књижевне награде „Златни Купидон” (2011). Живи у Минску.

РУСЪ БЕЛУЮ Я ХРАМАМ БЕЛЪМ СНЮ

Русију Белу ја Храмом Белим сањам,
Који златне куполе у плаветнилу купа
И поносно подиже у висину
Крст Јеуфрасиније – наше заштитнице.

Овај храм гради мој народ,
Ако смо сви као један, ви и ја,
Као камење, којим се саборски свод
Ствара, када притиснемо плећима.

И Белорусија ће избећи судбину злу.
У наш Храм Бога довешће траг,
Ако му поставимо на олтару
Скаринину „Библију” и „Псалм”.

МИКОЛА ЧАРЊАУСКИ (рођен 1943, у Буда-Љушевску, Буда-Кашаљовски округ Хомељске области) – белоруски песник и прозаист. Аутор двадесетак збирки поезије и књига за децу. Добитник књижевне награде „Јанки Мавр” (1995) и књижевне награде „Златни Купидон” (2009).

Живи у Минску.

* * *

... Шта сам остварио у животу – све
Од љубазности и љубави родитеља.
Постоји чудо,
Чудо извора –
Отацбина моја и твоја.
Ту сам испио до последње капи
Сок шумски ја.
Ох, он кроз њене жиле пулсира,
Савести не заспати не да:
Или шевама раним дозива пролеће,
Или језиком шумским пева,
Или у срце извором лије,
Да би стало у њих више чистоте,
Те исте, која се, како се чини,
Смањила у нашем времену...
Постоји чудо.
Земље моје чудо –
Гнезди се у крошњама храстова.
А то чудо је –
Отацбина,
А то чудо је –
Љубав.

МИКОЛА МЈАТЛИЦКИ (рођен 1954. у Бабчину, Хојницьки округ Хо-мељске области) – белоруски песник и преводацац. Аутор око двадесет збирки поезије. Добитник награде Лењинског комсомола Белорусије (1986) за збирку песама *Мој дан земни*, добитник Државне награде „Јанка Купала”, Књижевне награде „Златни Купидон” (2010), Специјалне награде председника Републике Белорусије радницима културе и уметности (2013).

Живи у Минску.

* * *

У мом селу, све се врти око хлеба.
Не годину – вековима житељи његови
Поља су орали, поља су сејали
Од јутра до вечери.

А у време када су сазревала жита,
Чула се августовска песма жена.
Гласно се чуло млаћење – вршидба
Пријатеља ветрова – посивелог млина.

У нађувама расло је тесто за празнике,
Да би у време јесење магле
Звале искрено сеоске куће
Све људе на пите вруће.

Ходам границама родног поља.
Шта ми је у наслеђе остало?
У мом селу, све се врти око хлеба,
Тог гостопримства, које би срце гануло.

* * *

А лета су пролазила полако,
У риђу одору облачила се бреза.
И овршеном траком на пољу
Вирила је јесен хладна и трезна.

Одсјај сунца је био пролазећи жалосно,
А небо горе – у прореду облака.
И вејање ветра – хладног очајно,
И умор – на брдима журних корака.

Замирисало је опет сировим гљивама
На охлађеним у освитак обалама.
И ти си се молио у шуми, као у храму,
За чудо непознато –
Рујницу на длану.

ТАТЈАНА СИВЕЦ (рођена 1982. у Минску) – новинарка, песникиња, сценариста и драмски писац, преводилац. Аутор књига *Прелетети преко дуге* (2002), *Јулска олуја* (2003), *Ономе, ко нађе* (2009), *Брик и Шусја израже лепо* (2012), *Где је нестиао мајмун Мања?* (2013) *Најбољи поклон* (2014). Победница Државног литерарног конкурса „Најбоље дело” (2013).

Живи у Минску, ради као главна уредница часописа *Медицински весник*, води програм „ДьяЖблог. О књижевности” на ТВ каналу Белорусија 3.

* * *

Зашто на љубави није назначено:
Саution – може бити врело и болно?
Не упозоре – прожима тако, да је и рећи непријатно...
Не говоре: не отварај – убиће те...
Чак ударају по рамену :
Напред, кажу, ратниче!
Јер су сви меци сада – само твоји... Твоји!
И ти ловиш те метке – устима, срцем, целим својим бићем...
И више није важно:
Када има љубави, све друго је неважно!
И све, што после на ТВ-у кажу, не вреди ни пару –
И сви остали проблеми – цепни...
У праву су стари када кажу: „Само да је љубави...”
А ја шапућем: „Убиј ме...
Чујеш ли, воли ме...”

* * *

Ако ти оставиш мене, онда ме бар
Песме неће оставити...
Ако ме песме оставе, онда ме бар
Речи неће оставити...
Ако ме речи оставе, ту ће, ипак, остати
Језик...
Ако ме језик остави, онда неће остати
Мене.

ЈУЛИЈА АЛЕЈЧАНКА (рођена 1991, у граду Орши, Витепска област) – песникиња, прозаиста, књижевна критичарка, преводац. Радове је објављивала у антологијама *Дњепровски гласови – 60* (2010), *Први цвети* (2017). Ауторка је збирке песама и превода *Под мађичним стаклом* (2017). Победница Међународног књижевног конкурса за младе писце *Први цвети* (2016).

Живи у Минску, радио као заменик главног уредника часописа *Пламен*.

* * *

Морам да поспем
Сивим каменом будност
Огањ мога страственог срца,
Јер ће свеједно он букнути
И до краја ме спалити.

Морам да помешам
Гласове свог пенастог пролећа
Са звуцима звучника,
Да их може чути
Неумољива публика.

Морам да заборавим
На ласкаве усне и руке чекане
Јер ће ме свеједно у сну
Угушити оне.

Морам да живим,
Као да се ништа није догодило.
Јер река живота
Баца на брег
Угасле и недорасле.

ВРТ

Са мојом крвљу проливеном
Расте врт ружа.
Где су мисли мојих бродови,
Где су падалице мојих суза.

Тамо ћу бити душом ходајућом,
У бестежинском велу снова,
Тражићу крстове давних дана,
Градећи гробницу изнова...

Купати се у води непостојања,
Пун месец рашчешљати.
Да бих понова сишла у живот
У Дар ћу себе принети...

АЉЕС ЕМЕЉАНОВ-ШИЛОВИЧ (рођен 1987, Кричау) – песник, пре-
водиоцац, уредник књижевног портала Textura.by, аутор пројекта
„Књижевна средина у музеју Пјатруса Бровке”. Аутор збирке песама
Парасоницист. Победник на бројним конкурсима и добитник мно-
гих књижевних награда.

Живи у Минску.

ВРЕМЕ

ти знаш
да нешто са нама није у реду
време се променило
а можда смо га ми променили
тако је или није
оно нас не познаје
па чак из пристојности

не вири у нашем правцу
али ми нисмо сами
и то теши
с времена на време
покушава да побегне
такође и ми
са тим временом
дрвеће огољено стоји
али није све као прошле године
нема брезе у близини куће
давно су је исекли
мршаву и малу девојчицу
нема боре ни ожиљке
на њеном часном телу
хранилица за птице
сломила се
сада сенице
долећу на прозор
и кљуновима кљуцају
парче старог сала на нокту
прикованим само зато што су
сенице у нашим гостима
и одузимају време
као и свака добра кћерка
ти њега не знаш
али ја нећу заборавити
када будемо једно са њим
ти си ме упознала.

ПРЕВОД

невероватно је да могу да прочитам:
sous le pont Mirabeau¹
sonetos del amor oscuro²
или meine genesung³
јер не знам француски
шпански

¹ Под мостом Мирабо – почетак песме Гијома Аполинера „Мост Мирабо”.

² Сонети о мрачној љубави – поетски циклус Федерика Гарсије Лорке.

³ Мој опоравак – песма немачког песника Фридриха Хелдерлина.

немачки
али довољно је то
што знам
(барем мени као почетнику то се чини)
језик
који говоре розе божури твојих усана
очи пуне жеља
и руке – вите врбове гранчице
језик твога тела
превод није потребан.

МАРГАРИТА ЛАТИШКЕВИЧ (рођена 1989. у Бресту) – песникиња, прозаиста, књижевна критичарка, фолклористкиња. Ауторка је збирке песама *Пулс вејавице* (2012) и књиге приповедака *Јабуре* (2016). Победник савезног такмичења младих писаца „Мост пријатељства” (2012), републичког литерарног конкурса „Максим Богданович” (2014), републичког литерарног конкурса „Прва глава: четврта сезона” (2016).

Живи у Минску, ради као уредница часописа *Младосці*.

ЗМАЈЕВИ

Тамо, у мрачној шуми,
Где дрвеће стоји као стубови,
Преплевши корење
и неравне гране,
Дивље свиње међу маховином
Траже жирове
И забринуто сакупљају
Кроз ноздрве
Мирисни ветар.

Рода шета
По брегу трошном иза трске.
Падају гласови
Жаба опијених мајем.
Небо изгледа засуто
Сребрном рибљом крљушти,
Само облаци
Изнад шуме

Носе олују
Под стомаком.

У гранама и у лишћу,
И у бакарно кованој кори
Видим кривине векова –
И кривине огромних тела.
Вероватно, шумски змајеви,
Сакривши се, спавају до сада,
Савијајући у прстенове
Дебла раширеног дрвећа.

А по борама коре
Исписују мудрост своју мрави:
„Долазимо из земље,
И сви ћемо једном бити земља.”
Змајеви спавају и сањају,
Како поред њих журе
У живот
Дивље свиње,
И роде,
Мрави,
И жабе,
И ја.

*Избор и белешке сачинио АЛЕКСЕЈ ЧЕРОТА
Са белоруског превела ДАЈАНА ЛАЗАРЕВИЋ*